

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Gmina Niwiska

Strategia Rozwoju Gminy Niwiska na lata 2014-2020

Niwiska, Kwiecień 2014

Strategia Rozwoju Gminy Niwiska na lata 2014-2020, realizowana w ramach projektu „URZĘDY PRZYJAZNE I BEZ BARIER” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego Priorytetu V Dobre rządzenie, Działanie 5.2 Wzmocnienie potencjału administracji samorządowej, Poddziałanie 5.2.1 – Modernizacja zarządzania w administracji samorządowej Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007 – 2013

Spis treści

1. Wprowadzenie.....	3
2. Aktualna sytuacja społeczno – gospodarcza Gminy Niwiska.....	4
2.1 Rys historyczny	4
2.2. Położenie, ludność.....	5
2.3. Zasoby przyrodniczo - krajobrazowe	11
2.4. Zasoby kulturowe	13
2.5. Zasoby społeczne	15
2.6. Gospodarka lokalna.....	20
2.7. Zarządzanie Gminą i sytuacja budżetowa	23
2.8. Gmina Niwiska na tle innych gmin w powiecie kolbuszowskim	24
3. Analiza SWOT	26
4. Misja, Wizja	29
5. Cele strategiczne, operacyjne i zadania.....	31
6. Monitoring i ocena strategii	42
7. Zgodność z ze strategiami, źródła finansowania.....	46

1. Wprowadzenie

„Strategia Rozwoju Gminy Niwiska na lata 2014-2020” opracowana została w ramach projektu „URZĘDY PRZYJAZNE I BEZ BARIER” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego Priorytetu V Dobre rządzenie, Działanie 5.2 Wzmocnienie potencjału administracji samorządowej, Poddziałanie 5.2.1 - Modernizacja zarządzania w administracji samorządowej Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007 - 2013.

Do udziału w pracach nad strategią, wypowiedzenie się na temat kierunków rozwoju i wizji jaką chcemy uzyskać w roku 2020, mógł każdy chętny mieszkaniec gminy, czy to poprzez ankiety, badania czy udział w spotkaniach roboczych.

Dokument składa się z dwóch głównych części. Pierwsza z nich obejmuje analizę istniejącego stanu. Druga część opracowania zawiera strategię rozwoju na najbliższe lata poprzez określenie głównych obszarów strategicznych, celów i priorytetów.

Opracowana strategia rozwoju gminy w wymienionym wyżej okresie stanowi podstawę do skutecznego i efektywnego zarządzania gminą uwzględniając optymalne wykorzystanie własnych środków i do pozyskiwania środków finansowych na działalność i rozwój gminy ze źródeł zewnętrznych, w tym zwłaszcza środków Unii Europejskiej, jednocześnie określając perspektywiczne kierunki rozwoju gminy na okres najbliższych lat.

Niniejszy dokument został opracowany przy aktywnym udziale mieszkańców, młodzieży gminy i połączony był z spotkaniami, a dokument strategii przed jej uchwaleniem przez Radę Gminy został poddany konsultacjom społecznym.

---

2. Aktualna sytuacja społeczno – gospodarcza Gminy Niwiska

2.1 Rys historyczny

Osadnictwo na tych terenach związane jest z rozwojem ośrodków miejskich w XIV i XV wieku (Mielca, Rzochowa, Przeclawia i Ropczyc). Z uprawą zbóż uprawiane było bartnictwo, hodowla owiec i bydła. Przestrzenną formą zabudowy była łańcuchówka. Przez trzy następne wieki osadnictwo było uzupełniane w formie osad leśnych w których wypalano węgiel drzewny, rudę darniową potaż i maź (Kosowy, Hucisko, Zapole, Leszcze i Hucina). Osadą o najstarszej metryce jest Trześć. Lokacja Niwiska na surowym korzeniu datuje się od 1565 roku. Rozwój Niwisk związany jest z rodem Tarnowskich. Zofia Tarnowska była fundatorką kościoła przy którym istniał szpital dla ubogich i szkoła parafialna.

Regres rozwoju gospodarczego wsi Niwiska w latach najazdu szwedzkiego 1655– 1656 pogłębiały epidemie chorób zakaźnych. Ale już w pierwszej połowie XVII wieku istniała huta szkła w której włościanie odrabiali pańszczyznę, gdzie uprawiano żyto, jęczmień, owies, tatarkę, len i groch oraz hodowlę trzody.

Właścicielami Niwisk jako części dóbr „państwa rzemieńskiego” od końca XVI wieku byli Mieleccy, Lubomirscy, Sanguszkowie, Lassocki, Stadnicki, Reyowie, a od 1795 Franciszek Hupka, a kolejno Antoni, Jan, Kazimierz (od 1875). Ostatnim był Jan Ernest Hupka doktor praw Uniwersytetu Jagiellońskiego, poseł na Galicyjski Sejm Koronny i marszałek Krajowy.

Po zniszczeniach I wojny światowej i działalności tzw. republiki tarnobrzesckiej nastąpiła normalizacja stosunków gospodarczych i wieś Niwiska liczyła w 1930 roku –1377, powierzchnia wsi w 1939 roku – 2259 ha i 238 domostw. Szczególnie dramatycznym okresem rozwoju jest czas II wojny, gdy po wysiedleniu mieszkańców dworu w Niwiskach zakwaterował w nim oddział SS pilnujący poligon rakiet V1 i V2, a w sierpniu 1944 roku dwór został zajęty przez oddział

NKWD Armii Czerwonej. Obecnie obiekty dworu spełniają funkcję kulturowo administracyjne.

2.2. Położenie, ludność

Gmina Niwiska leży w województwie podkarpackim i zajmuje południowo - zachodnią część reaktywowanego w 1999 roku powiatu kolbuszowskiego.

Gmina Niwiska usytuowana jest w północno - zachodniej części województwa podkarpackiego w powiecie kolbuszowskim. Nasza gmina wchodzi w skład Mielecko - Kolbuszowsko - Głogowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. W skład gminy wchodzi 9 sołectw, tj.: Niwiska, Hucina, Przyłek, Kosowy, Siedlanka, Trześć, Zapole, Hucisko i Leszcze. Gmina Niwiska zajmuje obszar 9486 ha, w tym lasy stanowią 46% ogólnej powierzchni gminy. Pod względem powierzchni zajmowanej przez lasy Gmina Niwiska sytuuje się na pierwszym miejscu w powiecie kolbuszowskim.

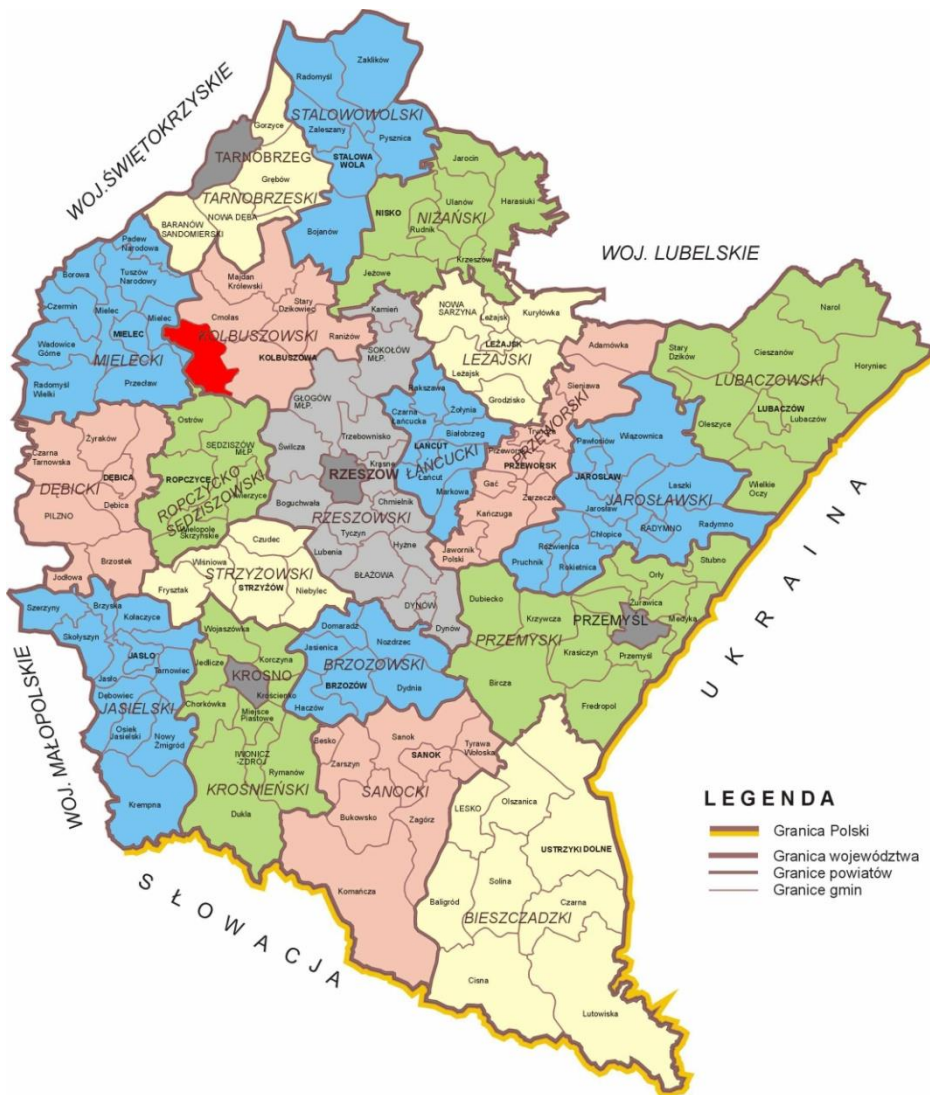
Mapa 1. Podział administracyjny gminy Niwiska (www.niwiska.pl)

Gmina Niwiska graniczy z pięcioma gminami: od północy i wschodu z Cmolasem i Kolbuszową leżącymi na terenie powiatu kolbuszowskiego, od południa z Ostrowem - gminą powiatu ropczycko - sędziszowskiego, a od zachodu - z Przecławiem i Mielcem wchodzącymi w skład powiatu mieleckiego.

Mapa 2. Gmina Niwiska na tle województwa podkarpackiego (www.niwiska.pl)

Gmina Niwiska jest najmniejszą gminą powiatu kolbuszowskiego.

Według podziału administracyjnego w skład gminy wchodzi 9 sołectw, tj. Hucina, Hucisko, Kosowy, Leszcze, Niwiska, Przyłęk, Siedlanka, Trześń i Zapole.

Rozwojowi turystyki sprzyja tu także rozwinięta sieć dróg o nawierzchni utwardzonej, którą tworzy droga wojewódzka nr 875 relacji Mielec – Kolbuszowa - Leżajsk oraz 11 dróg powiatowych relacji:

- Ostrowy Tuszowskie - Przyłęk,
- Kosowy – Trzęsówka - Cmolas,
- Kosowy – Siedlanka - Niwiska
- Niwiska – Kamionka - Sędziszów Małopolski,
- Trześć – Domatków - Bukowiec,
- Tuszyma – Niwiska - Kolbuszowa,
- Ostrowy Tuszowskie – Trzęsówka - Siedlanka,
- Mielec - Rzochów - Przyłęk,
- Blizna – Leszcze - Przedbórz,
- Niwiska – Hucisko - Huta Przedborska,
- Nowa Wieś – Zapole – Hucisko.

Praktycznie cała Gmina posiada infrastrukturę wodociągową oraz gazową, od 2004 roku została wybudowana kanalizacja w Niwiskach, Trześci, Hucinie, Przyłęku, Kosowach, Siedlance wraz z oczyszczalnią ścieków. W kolejnych etapach sieć będzie rozbudowywana w pozostałych wsiach

Gminę Niwiska na koniec roku 2012 zamieszkiwało 6022 osób. Daje to gęstość zaludnienia nieco powyżej 63 osób na 1 km²; należy ona w powiecie kolbuszowskim do najniższych. Struktura ludności Gminy charakteryzuje się równowagą między liczbą kobiet i liczbą mężczyzn, przy czym w grupie ludności w wieku poprodukcyjnym występuje znaczna przewaga kobiet, natomiast w młodszych grupach wiekowych przeważają mężczyźni.

Tabela nr 1. Liczba ludności w poszczególnych latach (www.stat.gov.pl)

Wyszczególnienie	Ogólna liczba ludności				
	2008	2009	2010	2011	2012
Niwiska	5811	5847	6003	6019	6022
kobiety	2905	2907	3005	3015	3024
mężczyźni	2906	2940	2998	3004	2998

Przyrost naturalny w 2012 r. wyniósł: **2,2** na 1 000 ludności, natomiast liczba zgonów na 1 000 mieszkańców wynosiło: **8,1**, dane należy uznać za niepokojące. Mimo problemów lokalnego rynku pracy, sytuacji typowej na obszarach wiejskich saldo migracji w roku 2012 jest dodatnie i wynosi **1**. Ogólne saldo migracji w powiecie wyniosło - **111**.

Jak wynika z powyższej tabeli w ciągu 5 lat liczba ludności Gminy stale rośnie.

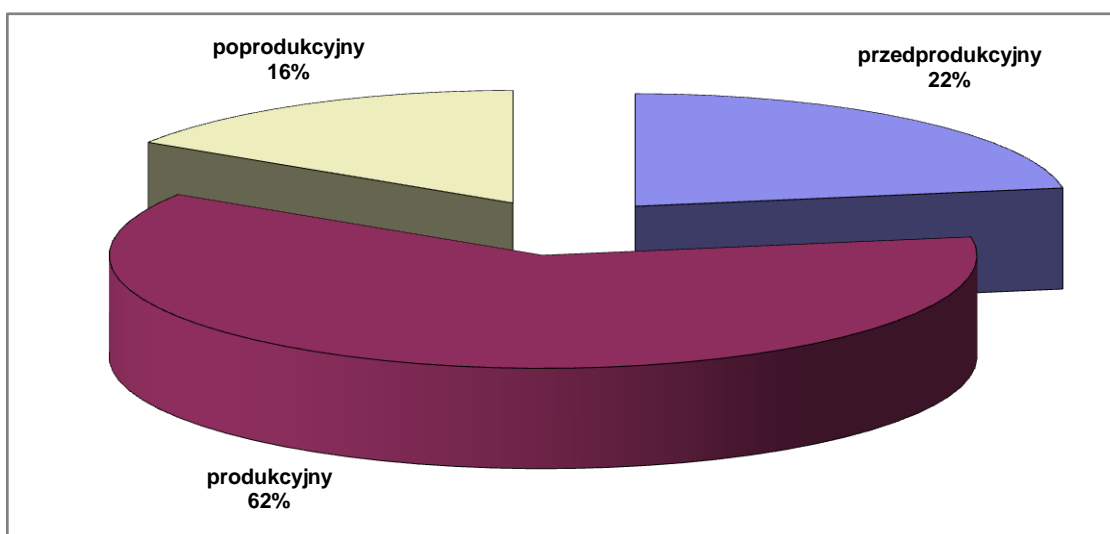
Tabela nr 2. Struktura wiekowa ludności w Gminie Niwiska (www.stat.gov.pl).

Wiek	Liczba mieszkańców		
	2010	2011	2012
0 - 4	366	352	350
5 - 9	370	353	348
10 -14	397	411	404
15 - 19	480	436	409
20 - 24	463	485	502
25 - 29	494	495	475
30 - 34	475	475	462
35 - 39	478	474	495
40 -44	375	398	424
45 - 49	401	407	389

50 - 54	328	348	375
55 - 59	298	294	284
60 - 64	290	301	301
65 - 69	172	182	204
70 - 74	616	608	600
Ogółem	6003	6019	6022
Struktura wiekowa ludności			
Wiek	2012		
	Liczba osób	%	
Przedprodukcyjny	1349	22,40	
Produkcyjny	3714	60,67	
Poprodukcyjny	959	16,93	
Razem	5855	100,00	

Wykres nr 1. Struktura wiekowa ludności w Gminie Niwiska (www.stat.gov.pl).

Jak wynika z powyższych danych tabelarycznych dominującą grupę wiekową w Gminie Niwiska stanowią osoby w wieku produkcyjnym (przeszło 62 %) Duży jest również udział osób w wieku przedprodukcyjnym i grupę tą należy traktować jako kapitał dla przyszłego dynamicznego rozwoju Gminy Niwiska, w związku z tym należy zadbać o odpowiednie warunki do jej rozwoju oraz zamieszkania w przyszłości – po usamodzielnieniu się – na terenie Gminy.

Wskaźnik obciążenia demograficznego – tj. liczba osób w wieku nieprodukcyjnym (suma liczby osób w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym) przypadającej na 100 osób w wieku produkcyjnym wynosi w Gminie Niwiska **61,1**, podczas gdy w powiecie kolbuszowskim wskaźnik ten kształtuje się na poziomie 57,1. Z powyższego wynika dość poważny problem społeczny, jakim jest duże obciążenie demograficzne.

Liczba kobiet na 100 mężczyzn kształtuje się w Gminie na poziomie **101**, co należy uznać za poziom zadowalający, biorąc pod uwagę zwyczajowy niedobór kobiet na obszarach wiejskich.

2.3. Zasoby przyrodniczo - krajobrazowe

Teren gminy Niwiska z uwagi na znaczny stopień zalesienia, niskie zaludnienie, brak przemysłu i niewielkie zanieczyszczenie środowiska, należy do jednych z najbardziej atrakcyjnych turystycznych obszarów północnej części województwa podkarpackiego. Przebiegająca przez naszą gminę droga wojewódzka relacji Mielec - Kolbuszowa - Leżajsk oraz szereg dróg powiatowych przyczynia się do rozwoju turystyki w naszej gminie.

Przez gminę Niwiska przebiegają dwa szlaki turystyczne: oznaczony kolorem zielonym szlak im. gen Władysława Sikorskiego (trasa: Bór Głogowski - Przewrotne - Kolbuszowa - Niwiska - Przyłęk - Tuszów Narodowy) oraz szlak żółty (trasa: Niwiska - Pustków - Ropczyce) przez zwarty kompleks leśny nadleśnictwa Tuszyma, położony w obrębie Mielecko - Kolbuszowsko - Głogowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

Gmina Niwiska to teren przez, który przebiegają również szlaki pielgrzymkowe: Pielgrzymki z Rzeszowa do Częstochowy (trasa: Przedbórz - Huta Przedborska - Hucisko - Niwiska - Dobrynin); Warszawskiej Pielgrzymki od grobu ks. kardynała Wyszyńskiego do grobu ks. Bronisława Markiewicza w Miejscu Piastowym (trasa: Sarnów - Ostrowy Tuszowskie - Przyłęk - Kosowy - Hucina - Niwiska-Blizna); Pieszej Pielgrzymki Przemyskiej (grupa z Leżajska) do Częstochowy (trasa: Kolbuszowa - Trześć - Niwiska - Dobrynin).

Krajobraz gminy wynikający z rolniczego sposobu użytkowania gruntów charakteryzuje się otwartością i licznymi rozległymi planami widokowymi. Stąd też może zaskoczyć niezwykle nastrojowy i przepiękny pejzaż tych okolic, zaś w części sołectw urozmaicają drobne powierzchnie leśne. Obszar Gminy Niwiska jest położony na płaskowyżu Kolbuszowskim wchodzi w skład terenów Mielecko - Kolbuszowsko - Głogowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, który został powołany na mocy Rozporządzenia Wojewody Rzeszowskiego Nr 3/5/92 z 14.07.1992 r. w celu ochrony jednego z najwartościowszych przyrodniczo

i krajobrazowo terenów pokrytych zwartymi, dużymi kompleksami leśnymi, stanowiącymi pozostałości po Puszczy Sandomierskiej.

Z uwagi na znaczny stopień zalesienia, niskie zaludnienie, brak przemysłu i niewielkie zanieczyszczenie środowiska, należy do jednych z najbardziej atrakcyjnych turystycznie obszarów północnej części województwa podkarpackiego.

Teren gminy Niwiska stanowi obszar źródlowy z którego biorą początek dopływy Babulówki (Złotka), Kanału Białoborskiego - Wisłoki (Kanał Grądzki), Przyrwy - Łęgu (Świerczówka). Na terenie gminy brak większych zbiorników naturalnych. Występują jedynie niewielkie zbiorniki po eksploatacji torfów oraz „oczka” w dnach zagłębień deflacyjnych i sztuczne zbiorniki dla potrzeb gospodarczych. Na pograniczu Niwisk i Blizny (oddz. 200c w Nadleśnictwie Tuszyma), znajduje się śródleśny staw - „Jezioro”, otoczony roślinnością szuwarową i starodrzewiem sosnowo- dębowym. Zróżnicowanie roślinności mokradłowej odzwierciedla procesy w nim zachodzące. Na pierwszym planie obserwujemy duże skupiska "lili wodnych" czyli kwitnącego białego, grzybienia białego. Jego duże, efektowne kwiaty przepięknie odznaczają się na tle zieleni.

Na południowy zachód od Przyłuku przylega do gminy Niwiska rezerwat przyrody „Buczyna na Płaskowyżu Kolbuszowskim”, utworzony na mocy Zarządzenia Min. L i Pd z 6.04.1960, Mon. Polski 43 p. 212, o powierzchni 20,08 ha. Ochroną rezerwatową objęto zbiorowisko leśne typu przejściowego pomiędzy ubogą formą buczyny karpackiej, a lasem dębowo - grabowym, posiadające cechy zespołu naturalnego. Jest to jedyne odosobnione stanowisko buka ponad stu letniego, stanowiące relikwiant dawnej Puszczy Sandomierskiej.

2.4. Zasoby kulturowe

Najcenniejszym obiektem na obszarze gminy jest eklektyczne założenie dworskie w Niwiskach (dwór, oficyna, spichlerz) w otoczeniu resztek parku krajobrazowego z XVIII/XIX wieku. Secesyjny dworek, którego ostatnim właścicielem był dr Jan Hupka. Powstał przed 1852 r. we wsi Niwiska. We dworze zobaczyć można piękną secesyjną polichromię z 1912 roku autorstwa Karola Józefa Frycza. Najciekawsze malowidło znajduje się w dawnej jadalni, a zarazem największym pomieszczeniu we dworze. Ściany tej sali ozdabiają duże pawie, stąd nazwa „Pod Pawiami”. W pomieszczeniach biblioteki znajdują się trzy sale, w których znajdują się zabytkowe polichromie. Obecnie, dwór ten jest siedzibą Gminnego Ośrodka Kultury i Biblioteki. Obok dworu stoi frontem do niego murowana i parterowa oficyna dworska, wzniesiona na początku XIX wieku.

Zabytkowy charakter posiada także kościół parafialny p.w. Św. Mikołaja w Niwiskach. Powstał na miejscu uprzednio spalonego drewnianego kościoła. Jego budowę datuje się na rok 1876-1880. Na ołtarzu głównym znajduje się wizerunek patrona parafii św. Mikołaja, a nad nim św. Jana Kantego pochylającego się nad chorym, obok umiejscowiono dwie figurki św. Piotra i Pawła. Na jednym z ołtarzy bocznych, Matki Bożej Różańcowej, umieszczono obraz św. Stanisława Kostki Patrona młodzieży i Matki Bożej Nieustającej Pomocy. Na drugim, Najświętszego Serca Jezusa, powieszono obraz św. Franciszka patrona ekologów i św. Józefa patrona rodzin. W kaplicy bocznej jest ołtarz Matki Bożej Wniebowziętej i Pana Jezusa Ubiczowanego.

Na zabytkowym cmentarzu w Niwiskach znajduje się wzniesiona w 1874 roku kaplica grobowa Hupków. Jest to budowla założona na rzucie kwadratu, z kruchtą od południa. Cały obiekt jest murowany i otynkowany. Narożniki na zewnątrz ujęte są pilastrami i zwieńczone wieżyczkami. Kaplica nakryta jest dachem dwuspadowym, pokrytym blachą. Wewnątrz znajduje się marmurowe epitafium Antoniego Hupki, zmarłego w 1819 roku.

Dokładnie nie wiadomo kiedy powstała pierwsza kapliczka. Geneza tych obiektów jest bardzo stara i posiada wiele źródeł. Jedno jest pewne, są one nieodłącznym elementem krajobrazu polskiego. Stawiane są na skrzyżowaniu dróg, w miejscach objawień religijnych lub ważnych dla społeczności lokalnej wydarzeniach. Najczęściej wznoszone aby chronić od wszelkiego złego, w ich wnętrzach umieszczano wizerunki Świętych, m.in.: św. Jana Nepomucena- orędownika ochrony przed powodzią, św. Józefa z Dzieciątkiem- patrona rodzin, św. Antoniego Padewskiego- patrona małżeństw, orędownika od rzeczy zagubionych, św. Floriana- chroniącego od ognia, św. Jerzego- patrona rolników, św. Rocha- patrona zwierząt domowych, oddalającego choroby i zarazy.

2.5. Zasoby społeczne

Na terenie Gminy Niwiska funkcjonuje:

- **6 szkół podstawowych:**
  1. Szkoła Podstawowa im. Św. Królowej Jadwigi w Niwiskach
  2. Szkoła Podstawowa w Hucinie (prowadzona przez Stowarzyszenie Wieś Przyjazna Dzieciom)
  3. Szkoła Podstawowa w Przyłęku
  4. Szkoła Podstawowa w Kosowach im. Stefana Olszowego
  5. Szkoła Podstawowa w Siedlance
  6. Szkoła Podstawowa w Trześni
  7. Szkoła Podstawowa im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Hucisku
- **1 gimnazjum:**
  1. Gimnazjum Publiczne im. Św. Królowej Jadwigi w Niwiskach
- **7 oddziałów przedszkolnych** funkcjonujące przy Szkołach Podstawowych dla dzieci w wieku 5-6 lat,
- **Punkty przedszkolne (przedszkola) w:**
  1. Punkt Przedszkolny PROMYCZEK w Hucisku – prowadzony przez Stowarzyszenie PROMYK,
  2. Punkt Przedszkolny Wesoły Promyk w Siedlance – prowadzony przez Stowarzyszenie PROMYK,
  3. Przedszkole KRAINA RADOŚCI w Hucinie – prowadzone przez Stowarzyszenie Wieś Przyjazna Dzieciom,
  4. Punkt Przedszkolny PUCHATEK w Przyłęku – prowadzony przez Stowarzyszenie PUCHATEK,
  5. Niepubliczny Punkt Przedszkolny TĘCZA w Trześni – prowadzony przez Stowarzyszenie TĘCZA.
- Zespół żłobków „Jacek i Agatka” – prowadzony Stowarzyszenie PUCHATEK w Przyłęku

1. Żłobek Jacek w Siedlance,
2. Żłobek Agatka w Leszczach.

Tabela nr 3. Liczba dzieci uczęszczających do szkół na terenie gminy Niwiska w roku szkolnym 2012/2013 (bez dzieci uczęszczających do oddziałów przedszkolnych) (Strategia wyrównywania szans edukacyjnych w gminie Niwiska na lata 2013-2018)

<i>Nazwa szkoły</i>	Liczba dzieci w roku szkolnym 2010/2011	Liczba dzieci w roku szkolnym 2011/2012	Liczba dzieci w roku szkolnym 2012/2013
Szkoła Podstawowa w Niwiskach	97	100	99
Szkoła Podstawowa w Hucinie	23	14	21
Szkoła Podstawowa w Przyłęku	57	58	66
Szkoła Podstawowa w Kosowach	48	48	46
Szkoła Podstawowa w Siedlance	87	94	80
Szkoła Podstawowa w Trześni	47	45	51
Szkoła Podstawowa w Hucisku	47	45	35
Gimnazjum w Niwiskach	219	194	203
Razem	625	598	601

W Gminie Niwiska funkcjonuje Biblioteka w Niwiskach oraz filia w Siedlance.

Do podstawowego zakresu działania Bibliotek należy:

- Gromadzenie, opracowanie i przechowywanie materiałów bibliotecznych,
- Zaspokajanie potrzeb informacyjnych, edukacyjnych oraz samokształceniowych mieszkańców

-
- Prowadzenie form pracy z czytelnikiem służących popularyzowaniu książki oraz upowszechnianiu dorobku kulturalnego gminy,
  - Podejmowanie działań wynikających z potrzeb środowiska lokalnego.

Ochrona zdrowia jest zapewniana przez: Gminny Ośrodek Zdrowia w Niwiskach oraz NZOZ KRO-MED w Siedlance. W/w podmioty świadczą usługi w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej oraz pielęgniarstwa opieki długoterminowej. Placówki posiadają kontrakty z NFZ.

Na terenie Gminy Niwiska działa:

- 9 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej, tj. w każdym sołectwie,
- Ludowy Klub Sportowy Hucina w Hucinie Staszówce,
- Ludowy Klub Sportowy „Zacisze” Trześń,
- Ludowy Klub Sportowy „Orzeł” Kosowy,
- Ludowy Klub Sportowy „Marmury” Przyłęk,
- Ludowy Klub Sportowy „Błękitni” Siedlanka
- Uczniowski Klub Sportowy „Niwa” Niwiska,
- Uczniowski Klub Sportowy „Gryf „ w Trześni,
- Stowarzyszenie Kół Gospodyń Wiejskich Gminy Niwiska,
- Stowarzyszenie PROMYK w Hucisku,
- Stowarzyszenie TRZEŚNIACY,
- Stowarzyszenie TĘCZA
- Stowarzyszenie Wieś Przyjazna Dzieciom w Hucinie,
- Stowarzyszenie Inicjatyw Lokalnych KOS w Kosowach,
- Stowarzyszenie PUCHATEK w Przyłęku
- Lokalna Grupa Działania Lasovia,
- Szkolne koło „CARITAS”
- Harcerstwo (Niwiska, Trześń)

W każdym z sołectw działa również Ochotnicza Straż Pożarna zaspokajająca potrzeby gminy w zakresie bezpieczeństwa przeciwpożarowego.

Jedną z działalności prowadzonych przez samorząd Gminy Niwiska jest także rozwój sportu i kultury fizycznej, jego popularyzacja wśród dzieci i młodzieży oraz mieszkańców gminy. Zarejestrowanych jest 7 Klubów Sportowych, które prężnie działają i osiągają dobre wyniki głównie w rozgrywkach piłki nożnej. Na terenie gminy znajdują się następujące obiekty sportowe:

- Hala sportowa w miejscowości Niwiska,
- „Moje boisko Orlik 2012” w Niwiskach,
- Obiekt sportowy w miejscowości Trześć z dwoma płytami boisk sportowych do gry w piłkę nożną,
- Boisko sportowe z szatnią w Przylęku,
- Boisko sportowe z szatnią w Siedlance, w budowie sala gimnastyczna przy szkole podstawowej,
- Boisko sportowe z szatnią w Hucinie,
- Boisko sportowe w Leszczach,
- Boisko sportowe Zapolu,
- Boisko sportowe Hucisku,
- Boisko sportowe w Kosowach.

Gminny Ośrodek Kultury i Biblioteki swym zasięgiem obejmuje wszystkie miejscowości położone na terenie gminy - prowadzi naukę gry na instrumentach muzycznych, kółka zainteresowań, zajęcia z komputerem, kurs prawa jazdy, oraz organizuje wystawy plastyczne, konkursy, turnieje sportowe, zabawy i dyskoteki, imprezy okolicznościowe artystyczne i inne.

Biblioteka w Niwiskach i w Siedlance również działa na wysokim poziomie. Księgozbiór jest sukcesywnie uzupełniany i selekcyonowany. Oprócz wypożyczenia

---

ksiązek i prowadzenia czytelni Biblioteki organizują: imprezy czytelnicze, konkursy, wystawy tematyczne i stałe zajęcia z dziećmi. Gminny Ośrodek Kultury i Biblioteki w zakresie upowszechniania kultury i organizowania imprez ściśle współpracuje także z Urzędem Gminy, stowarzyszeniami, Szkołami Podstawowymi, OSP, Kołem Gospodyń Wiejskich oraz innymi organizacjami społecznymi.

Wśród mieszkańców aktywnie działających w życiu społecznym i współpracujących z GOKiB oraz promujących naszą Gminę są skrzypkowie: Jan Marzec z Kosów i Władysław Pogoda z Huciny. Jan Marzec od 16 roku życia gra na skrzypcach, jest twórcą kapeli Niwa z Niwisk. Przez wiele lat był Dyrektorem Gminnego Ośrodka Kultury w Niwiskach. Władysław Pogoda ze wsi Hucina jest od lat jednym z najpopularniejszych na Podkarpaciu ludowych skrzypków. To postać niezwykle medialna, zachowująca przy tym autentyczny sposób ludowego muzykowania. Skupia wokół siebie ludzi, którzy potrafią wspólnie zachować autentyczny styl ludowego grania. Ma w swoim dorobku wiele prestiżowych nagród na skalę regionalną i krajową, nagrywa płyty, na których nie tylko gra ale też śpiewa.

2.6. Gospodarka lokalna

Ze względu na rolniczy charakter gminy, rośnie zapotrzebowanie na przedsięwzięcia gospodarcze w zakresie przetwórstwa nieskażonych produktów rolnych, a ze względu na walory turystyczne, na tworzenie gospodarstw agroturystycznych.

Na terenie gminy Niwiska, w miejscowości Trześć prowadzone jest gospodarstwo agroturystyczne „Przy Grobli”. Położone jest na obrzeżach Trześnia, przy drodze łączącej Trześć z Siedlanką.

Największym zakładem produkcyjnym jest Zakład Obróbki Kamienia "ROGALA" w Przyłęku. Oprócz tego funkcjonuje Gmina Spółdzielnia "Samopomoc Chłopska" z piekarnią oraz Spółdzielnia Kółek Rolniczych.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku na terenie Gminy Niwiska było zarejestrowanych 280 podmiotów gospodarczych, w tym:

- w sektorze rolniczym: 10
- w sektorze przemysłowym: 33
- w sektorze budowlanym: 89

Brak jest natomiast dużych zakładów przemysłowych, co powoduje wysokie bezrobocie. Stosunkowo wysoki, chociaż trudny do oszacowania jest również obserwowany odsetek osób emigrujących czasowo lub na stałe w celach zarobkowych – m.in. do Francji, Włoch czy do Stanów Zjednoczonych. Jest to zjawisko szczególnie nasilone wśród młodzieży, która po ukończeniu edukacji nie może znaleźć pracy w samej gminie, ani w okolicy.

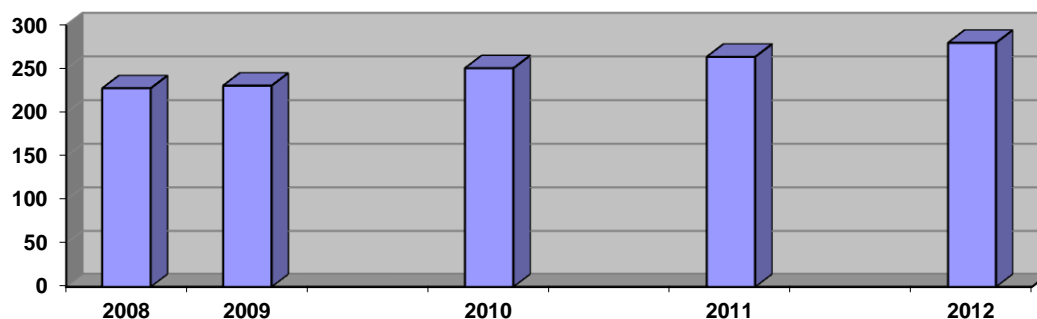
Niwiska są centrum administracyjnym oraz ośrodkiem życia gospodarczego i kulturalnego gminy. W miejscowości tej siedzibę mają: Urząd Gminy, Bank Spółdzielczy, Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska”, Spółdzielnia Kółek Rolniczych, Urząd Pocztowy w budynku wspólnym z Domem Strażaka, Gminny Ośrodek Zdrowia, jedyne w gminie Gimnazjum Publiczne oraz Gminny Ośrodek Kultury i Biblioteki zlokalizowany w zabytkowym dworcu.

W okresie 2008 – 2012 liczba podmiotów gospodarczych w Gminie Niwiska ulegała zmianie. W roku bazowym wynosiła ona 228, by następnie podnieść się do największej ilości podmiotów w roku 2012 - 280.

Tabela nr 4. Liczba podmiotów gospodarczych w latach 2008-2012 na terenie Gminy (www.stat.gov.pl)

Gmina	2008	2009	2010	2011	2012
Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych.	228	231	251	264	280

Wykres nr 1. Liczba podmiotów gospodarczych w latach 2008-2012 na terenie Gminy (www.stat.gov.pl)

Poziom bezrobocia na terenie gminy w roku 2012 wynosił 9,3 % (udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym.) i jest zbliżony od przeciętnego poziomu bezrobocia w powiecie kolbuszowskim, który wyniósł 10,3 %. Na koniec roku 2012 pozostawało bez pracy 347 osób w tym 179 kobiet, natomiast pracujących było 354 osoby w tym 188 kobiet.

Gmina Niwiska nie dysponuje dobrymi warunkami do produkcji rolnej. Mimo to biorąc pod uwagę brak na terenie gminy źródeł zanieczyszczenia środowiska gmina posiada dogodne warunki dla rozwoju rolnictwa ekologicznego. Występujące

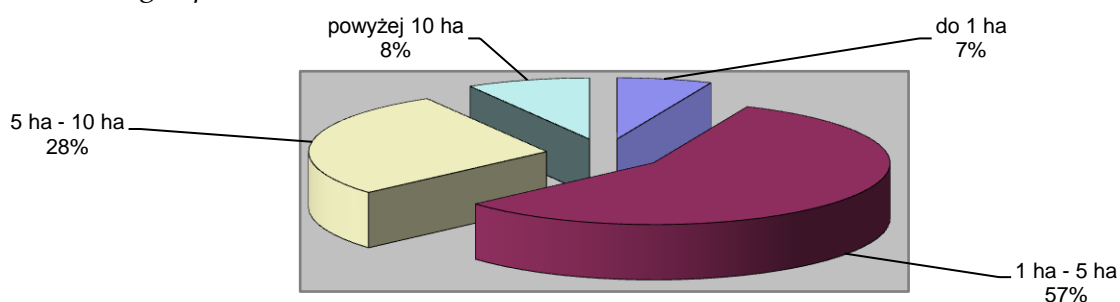
na obszarze gminy gleby są silnie zróżnicowane pod względem typologicznym. Dominującym typem gleb są gleby bielcowe i pseudobielcowe oraz gleby brunatne właściwe i gleby brunatne wyługowane i kwaśne.

Liczba gospodarstw na terenie Gminy wg spisu rolnego w 2010 roku wynosi **1 904**, gdzie gospodarstwa do 1 ha – stanowią 22,57 % - 247 gospodarstwa, zajmują one przeszło **278,43 ha** (tj. 6,47 % powierzchni użytków rolnych). Gospodarstwa o powierzchni od 1 do 5 ha jest na terenie Gminy- **682**, co stanowi 62,34 % ogólnej liczby gospodarstw, zaś ich ogólna powierzchnia to **2451,54 ha** (56,95 % użytków rolnych). Gospodarstwa o powierzchni 5-10 ha zajmują odsetek gminnych użytków rolnych - 28,19 % a ich łączna powierzchnia to **ponad 1213,57 ha**, zaś ich liczba w gminie wynosi **146** (co stanowi 13,34 % ogólnej liczby gospodarstw rolnych). Gospodarstwa o powierzchni powyżej 10 ha zajmują 8,39 % ogólnej powierzchni użytków rolnych w Gminie, zaś ich liczba to **19** (1,75 %).

Struktura obszarowa gospodarstw rolnych.

1) do 1 ha	- 6,47 %
2) 1 ha - 5	- 56,95 %
3) 5 ha - 10 ha	- 28,19%
4) powyżej 10 ha	- 8,39 %

Wykres nr 3. Struktura gospodarstw rolnych według wielkości w Gminie Niwiska (www.stat.gov.pl)

2.7. Zarządzanie Gminą i sytuacja budżetowa

Finanse gminy stanowią o możliwościach jej rozwoju i zaspokajaniu potrzeb mieszkańców. Stanowią też będą w przyszłości o możliwościach realizacji zamierzeń strategicznych. Oczywiście przy tych zamierzeniach brać będzie należało również środki strukturalne z UE i krajowych programów.

W 2012 roku dochody Gminy Niwiska zamknęły się kwotą prawie 20,6 mln złotych. Gmina osiągnęła dochody własne w kwocie 3,3 mln złotych. W tym samym okresie wydatki bieżące Gminy opiewały na kwotę 14,4 mln złotych, zaś wydatki inwestycyjne na kwotę 5,5 mln złotych, które zostały przeznaczone na cele inwestycyjne. Kwota wydatków ogółem była na poziomie 19,9 mln.

Średnio roczny łączny dochód gminy za 2012 rok w przeliczeniu na jednego mieszkańca wyniósł 3420 zł.

Przedstawione dane obrazują strukturę wydatków i dochodów gminy. Istotny wpływ na strukturę dochodów i wydatków w ostatnich latach miały realizowane kierunki inwestowania, ze znaczącym udziałem środków unijnych, głównie w infrastrukturę ochrony środowiska i drogownictwa, kultury.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

2.8. Gmina Niwiska na tle innych gmin w powiecie kolbuszowskim

GINNA WIEJSKA NIWIJSKA NA TLE GMIN POWIATU I WOJEWÓDZTWA W 2012 R.

Lokata gminy w powiecie 5 123 Lokata gminy w województwie

WYSZCZEGÓLNIENIE GMINY	Ludność na 1 km ²	Kobiety na 100 mężczyzn*	Saldo migracji na 1000 ludności	Dochody własne budżetu gminy		Środki w dochodach budżetu gminy na finansowanie i wykonanie projektów unijnych		Wydziałki w odniesieniu do budżetu gminy	Wydziałki w odniesieniu do budżetu gminy w % ogółem	Dzieci w przedszkolach na 100 mieszkańców	Czynności biblioteczne na 1000 ludności	Turytyczne obiekty noclegowe		Przebiegła powierzenia kowa 1 mieszkanie w zasobach mieszkalnych	Odebranie ludności korzystającej z instalacji			Podmioty w rejestrze REGON na 10 tys. ludności														
				na 1 mieszkańca	na 1 mieszkańca	obiekty	udzielone noclegi					wodociągowej	kanalizacyjnej		gazowej																	
CMOLAS	5	123	2	12	2	68	5	149	5	51	4	118	5	118	5	118	2	63	1	58	4	96	6	108	2	39	2	50	4	96	5	146
DZIKOWIEC	6	128	2	12	3	78	1	43	2	41	3	90	1	23	1	23	6	104	1	58	3	88	1	24	4	56	1	36	6	133	6	159
KOLBUSZOWA	1	43	6	134	4	111	2	55	4	65	5	119	3	48	1	19	1	58	1	58	1	61	5	106	5	60	5	106	1	55	1	32
MAJDAN KRÓLEWSKI	3	117	2	12	6	119	6	159	6	85	6	143	1	4	1	4	3	69	1	58	2	73	3	89	6	73	3	77	3	78	3	126
NIWIJSKA	4	118	5	61	1	66	4	147	2	18	1	30	2	79	-	-	4	95	-	-	-	-	2	59	1	7	4	100	2	75	2	118
RANŻÓW	2	110	1	2	5	112	3	134	3	28	3	47	6	149	2	30	5	97	-	-	-	-	4	97	3	40	6	111	5	130	4	142

* Najmniejsza wartość została oznaczona jako 1, natomiast największa – jako ostatnia lokata spośród zestawionych jednostek.

WIECEJ DANYCH:
Bank Danych Lokalnych
www.stat.gov.pl/bdl

Ze względu na charakter publikacji pominięto wyjątki, szczególne uwagi i notki dotyczące metodyki, źródeł informacji itp. zamieszczane w innych publikacjach Urzędu Statystycznego. Ze względu na dokonaną technikę przetwarzania danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić od podanych wielkość „ogółem”. Niektóre informacje za ostatni rok zostały podane na podstawie danych nieostatecznych i mogą ulec zmianie w następnych publikacjach.

3. Analiza SWOT

Dokonując diagnozy obecnej sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy Niwiska starano się wyeksponować jej mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia rozwojowe. Syntetyczną analizę mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń poddano wartościowaniu i przedstawia się następująco:

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ol style="list-style-type: none"> 1. Podstawowa infrastruktura techniczna (wod, kan, gaz itd.) 2. Bliskość dużych ośrodków gospodarczych (np. Mielec, Rzeszów) 3. Zapewniona opieka przedszkolna - na wysokim poziomie 4. Dynamiczne podejście władz gminy do rozwoju gminy 5. Wyszkolona kadra pedagogiczna 6. Walory przyrodniczo-krajobrazowe 7. Wolne tereny pod budownictwo, przedsiębiorczość 8. Współpraca środowiska lokalnego, władz, stowarzyszeń, szkół 9. Zapewniona opieka szkolna, dydaktyczna 10. Podstawowa baza sportowa 11. Dobrze rozwinięta sieć komunikacyjna 12. Współpraca społeczności lokalnej, władz podczas realizacji projektów inwestycyjnych i nieinwestycyjnych 13. Aktywność organizacji pozarządowych 14. Zasoby dziedzictwa kulturowego 15. Zasoby surowców (piasek drewno) 16. Bogate tradycje 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Duże bezrobocie 2. Niepełna infrastruktura sportowa – sale gimnastyczne 3. Ograniczony dostęp do infrastruktury internetowej 4. Niedostateczne zapewnienia bezpieczeństwa pieszych – niewystarczająca liczba chodników 5. Niewystarczająca opieka zdrowotna 6. Niski poziom przedsiębiorczości, 7. Emigracja 8. „Słomiany zapał”, bierność mieszkańców 9. Niski standard dróg, przede wszystkim dróg powiatowych 10. Niż demograficzny 11. Niska jakość gleb 12. Starzejące się społeczeństwo 13. Niewystarczająca oferta zajęć dla dzieci/młodzieży (pozalekcyjne/dodatkowe) 14. Niedostateczne wyposażenie w infrastrukturę dydaktyczną 15. Niskie środki działania w zakresie edukacji, kultury i sportu 16. Żądaniowość, krytykanctwo 17. Niskie dochody własne gminy 18. Niskie zaangażowanie dzieci/młodzieży 19. Niskie zainteresowanie terenami

	<p>inwestycyjnymi dla przedsiębiorczości</p> <ol style="list-style-type: none"> 20. Niekorzystna struktura gospodarstw rolnych 21. Niezagospodarowane tereny i związane z tym zagrożenie pożarowe 22. Słaba komunikacja z ośrodkami pracy, centrami rozwoju, ośrodkami kształcenia 23. Niedostateczne oznakowanie drogowe 24. Niskie wykorzystanie potencjału turystycznego, przyrodniczo - krajobrazowego
--	---

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ol style="list-style-type: none"> 1. Środki finansowe UE, pozabudżetowe gminy – możliwość korzystania z nich 2. Aktywność gospodarcza 3. Wykorzystanie przebiegu drogi wojewódzkiej 4. Wykorzystanie położenia, bliskość autostrady 5. Wzrost świadomości społecznej w zakresie możliwości wykorzystania potencjału i zasobów gminy 6. Wykorzystanie możliwości aktywizacji zawodowej (kursy, szkolenia, nowy zawód) 7. Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii do poprawy warunków socjalno bytowych 8. Zwiększenie aktywności społecznej (stowarzyszenia, grupy inicjatywne itd.) 9. Atrakcyjna oferta placówek oświatowych i kulturalnych 10. Wspólna realizacja przedsięwzięć władz, organizacji pozarządowych i społeczeństwa 11. Wykorzystanie potencjału inwestycyjnego/gospodarczego 12. Promocja i wykorzystanie obszaru jako ekologiczny/ekologiczne gospodarstwa rolne 13. Wykorzystanie potencjału przyrodniczo-krajobrazowego, rozwój turystyki i rekreacji 14. Wykorzystanie tradycji rodzinnych, kulturowych, historycznych 15. Wykorzystanie zasobów mineralnych /piasek, żwir/ 16. Realizacja projektów w partnerstwie 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrastająca liczba zadań gminy, bez pokrycia finansowego 2. Brak perspektyw pracy, rozwoju dla młodego pokolenia 3. Otwarty rynek pracy – emigracja 4. Zmniejszenie środków finansowych UE 5. Brak motywacji podejmowania pracy (najniższa krajowa, umowy śmieciowe) 6. Pogarszająca się sytuacja w rolnictwie 7. Dalsze ograniczenie opieki zdrowotnej, jej centralizacja, ograniczony dostęp do specjalistów 8. Niekorzystne/zmienne przepisy, ustawy, prawo 9. Wzrost liczby wykluczonych społecznie 10. Szybki rozwój gmin ościennych, miast 11. Degradacja środowiska przyrodniczo-krajobrazowego 12. Promowanie i wspieranie przez władze dużych miast jako centr rozwoju (metropolie, miejskie obszary funkcjonalne)

4. Misja, Wizja

Prace nad „Strategią Rozwoju Gminy Niwiska na lata 2014-2020” przebiegały w trakcie warsztatów i spotkań z lokalną społecznością, skupioną wokół Zespołu partycypacyjnego, których celem było wypracowanie społecznej wersji strategii.

Wyrażone podczas warsztatów dążenia i oczekiwane kierunki rozwoju stanowiły podstawę pracy zespołu, który uzyskane informacje uporządkował i wyraził zgodnie z zasadami sztuki tworzenia planów strategicznych, starając się jak najwierniej zachować ich znaczenie wyrażone przez uczestników.

Wizja rozwoju Gminy Niwiska stanowi projekcję, opis pożądanego stanu rzeczywistości lokalnej w perspektywie 2020 roku. Określa stan docelowy, do którego dążyć będzie cała wspólnota gminy, tj. władze samorządowe oraz ich partnerzy (lokalni oraz ponadlokalni), wykorzystując przy tym możliwości płynące z własnych atutów i szans pojawiających się w otoczeniu. Wizja ukierunkowana jest prognostycznie, określa cel, do jakiego zmierza gmina. Wskazuje ona zasadniczy kierunek podejmowanych działań.

Wizja Gminy Niwiska brzmi:

„Gmina Niwiska w 2020 roku wykorzystując potencjał związany z położeniem geograficznym oraz walorami przyrodniczymi, a także rozwiniętą infrastrukturą jest atrakcyjnym miejscem do wypoczynku, życia, gospodarowania i prowadzenia działalności gospodarczej zapewnia swoim mieszkańcom szansę pracy i godziwe warunki życia”

Misja natomiast jest nadrzędnym celem rozwoju Gminy Niwiska. Określa ona również rolę władz samorządowych w procesie rozwoju wspólnoty lokalnej. Zgodnie z misją, władze samorządowe pełnią rolę inicjatora dla realizacji przedsięwzięć zgodnych ze Strategią Rozwoju Gminy Niwiska, a podejmowanych przez różnych aktorów życia społecznego i gospodarczego – liderów lokalnych,

---

organizacje pozarządowe, instytucje publiczne, przedsiębiorców, grupy nieformalne mieszkańców. Ponadto władze samorządowe są także realizatorem własnych projektów (leżących w zadaniach własnych oraz we współpracy z innymi jednostkami samorządu terytorialnego), zmierzających do rozwoju Gminy Niwiska, upowszechniania jej walorów, ułatwiania współpracy partnerów lokalnych i wdrażania innowacyjnych rozwiązań.

Misja Gminy Niwiska brzmi:

„Naszą misją jest wspieranie wieloaspektowego rozwoju społecznego i gospodarczego Gminy Niwiska, szczególnie poprzez doskonalenie oferty usług publicznych, wspieranie gospodarki oraz budowę niezbędnej infrastruktury, w poszanowaniu i wykorzystaniu szczególnego dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego Gminy. Chcemy wspólnie kreować przyjazny wizerunek naszej Wspólnoty Lokalnej.”

Tak określona wizja i misja wyznacza następujące cele strategiczne, operacyjne i zadania.

5. Cele strategiczne, operacyjne i zadania

Przedstawione cele zostały sformułowane na podstawie dokonanej diagnozy i analizy SWOT, jak również na podstawie propozycji zadań z zebranych ankiet i kart zadań, z podziałem na obszary. Zadania były również proponowane przez młodzież uczestniczącą w ramach prac nad strategią.

Cel strategiczny 1 - Rozwój przedsiębiorczości i inicjatyw gospodarczych

Napływ inwestycji do gminy uzależniony jest od wielu czynników zewnętrznych i wewnętrznych. Zewnętrzne zainteresowanie naszą gminą musi być wsparte promocją dogodnych terenów inwestycyjnych. Należy zwrócić uwagę na konieczność przygotowania terenów inwestycyjnych pod względem formalno-prawnym oraz zabezpieczyć uzbrojenie terenów w niezbędną infrastrukturę.

Duże znaczenie ma również klimat współpracy samorządu z inwestorami, przyjaznej polityki podatkowej, pomoc przy załatwianiu spraw administracyjnych, wspólna promocja gospodarcza.

Cel operacyjny 1.1 - Rozwój inwestycyjny gminy i wolnych terenów

Zadania:

1. tworzenie warunków dla zwiększenia poziomu inwestycji, w tym zainwentaryzowanie i bieżące udostępnianie oraz propagowanie informacji o wolnych terenach i obiektach inwestycyjnych,
2. promocji możliwości gospodarczych i inwestycyjnych gminy
3. stosowanie zachęt dla inwestorów zewnętrznych i do tworzenia nowych miejsc pracy

-
4. współpraca z samorządem powiatowym i wojewódzkim przy modernizacji w/w dróg powiatowych i wojewódzkich
  5. współpracy z organizacjami otoczenia biznesu
  6. przegląd aktów prawnych obowiązujących na terenie przeznaczonym pod rozwój przedsiębiorczości w celu wyszukania aktów hamujących/ograniczających lokalny rozwój i podjęcie inicjatyw w celu ich zmiany

Cel operacyjny 1.2 – Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości,

Zadania:

1. Wyznaczenie i zagospodarowanie terenów inwestycyjnych poprzedzone opracowaniem planów przestrzennych uwzględniających nowe tereny inwestycyjne
1. Wspieranie rozwoju infrastruktury instytucjonalnej służącej małej i średniej przedsiębiorczości.
2. Agroturystyka, Eko-rolnictwo i produkt lokalny – jako forma samozatrudnienia
3. Stworzenie systemu informowania o możliwościach inwestycyjnych w gminie
  - baza danych nt. wolnych terenów inwestycyjnych,
  - foldery informacyjne,
4. udział w konkursach i programach promujących gminę,
5. Wspieranie wszelkich działań promocyjnych gminy w celu pozyskiwania inwestorów, w tym zewnętrznych i zagranicznych
6. Wsparcie dla rozwoju przedsiębiorstw oferujących usługi dla rolnictwa
7. Prowadzenie „przyjaznej” polityki podatkowej (ulgi podatkowe), wsparcie dla pracodawców zatrudniających absolwentów z gminy Niwiska
8. Prowadzenie stałego punktu informacji gospodarczej w Urzędzie Gminy –
  - informowanie o dostępnych źródłach finansowania zewnętrznego,
  - gromadzenia ofert współpracy różnych firm,

-
- gromadzenia i propagowania ofert wolnych terenów inwestycyjnych i obiektów,
  - udzielanie informacji o dostępnych na rynku ulgach
  - udzielanie informacji o wsparciu udzielanych przez instytucje otoczenia biznesu
9. Inicjowanie i organizowanie szkoleń dla mieszkańców, nowych przedsiębiorców i przedsiębiorców prowadzących już działalność gospodarczą,
  10. Wykorzystanie funduszy zewnętrznych do rozwoju przedsiębiorczości na terenie gminy
  11. Organizacja przedsięwzięć promujących przedsiębiorczość, np. dzień wolnego handlu, wystawki dla mieszkańców,

Cel strategiczny 2 - Tworzenie warunków dla rozwoju osadnictwa:

Na terenie gminy konieczne jest podjęcie działań poprawiających sytuację na lokalnym rynku mieszkaniowym. Niezbędnym jest sukcesywne uzbrajanie terenów przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe. Budownictwo mieszkaniowe jest ważnym elementem lokalnego wzrostu gospodarczego. Należy także poszukiwać nowych możliwości wsparcia budownictwa.

Cel operacyjny 2.1 - Wsparcie procesu osadnictwa,

Zadania:

1. Wyznaczenie w planie zagospodarowania przestrzennego nowych terenów pod budownictwo mieszkaniowe
2. Uzbrojenie terenów w podstawową infrastrukturę techniczną (drogi, parkingi, instalacje wodno - kanalizacyjne, oświetlenie itp.)
3. Wsparcie dla przedsięwzięć dotyczących budowy domów jednorodzinnych,
4. Wyznaczenie jak największej liczby tanich działek pod budownictwo jednorodzinne na terenie całej gminy

---

Cel operacyjny 2.1 - rozwiązywanie problemów mieszkaniowych, wsparcie osadnictwa

Zadania:

1. Wprowadzenie edukacji i rozwiązań technicznych w zakresie zmniejszenia opłaty za wodę, kanalizację i inne media
2. Ekologiczne systemy pozyskiwania źródeł energii - wdrożenie systemu zachęt finansowych lub ulg dla gospodarstw inwestujących w kolektory słoneczne
3. Wprowadzenie programu przyjaznego rodzinie – w formie karty rodziny, bonu.
4. Organizacja konkursów na najładniejszą zagrodę, piękny ogródek, gospodarza gospodynię roku

Cel strategiczny 3 - Edukacja

Rozwój gminy zależy od poziomu wiedzy i kompetencji jej mieszkańców. Edukacja staje się jednym z priorytetowych zadań, inwestycją w przyszły potencjał jaki będzie można zaoferować pracodawcom. Główne kierunki działań powinny więc uwzględniać poprawę jakości i efektywności systemu edukacyjnego. Wymaga to podjęcia działań związanych z podniesieniem jakości kształcenia, rozwijania umiejętności potrzebnych dla społeczeństwa. Realizacja proponowanego celu wymaga także podjęcia działań zmierzających do uatrakcyjniania nauki, wspierania aktywności obywatelskiej i zapewniania równości szans.

Cel operacyjny 3.1 - Rozwój techniczny edukacji,

Zadania:

1. Rozbudowa, modernizacja lub budowa obiektów szkolnych, w tym boiska wielofunkcyjne, sale gimnastyczne.
2. Dopuszczenie szkół w niezbędny sprzęt edukacyjny np. multimedialne pracownie komputerowe oraz programy do nauki języków obcych,

-
3. Przywrócenie Gabinetów lekarskich i stomatologicznych w szkołach, lub wprowadzenie innych rozwiązań z zakresu opieki medycznej w szkołach /higienistki/

Cel operacyjny 3.2 - Rozwój systemu edukacji,

Zadania:

1. Wsparcie, organizacja pozalekcyjnych kół naukowych i zainteresowań, np. warsztaty teatralne, fotograficzne, kursy języków obcych, kółko teatralne, zajęcia plastyczne, nauka gry na instrumentach
2. Poszerzenie edukacji dla dzieci i młodzieży o nowatorskie, autorskie programy edukacyjne, w tym zakresu przedsiębiorczości
3. Wspieranie rozwoju różnych form kształcenia i doksztalcania dorosłych
4. Wsparcie edukacji przedszkolnej
5. Organizacja i dofinansowanie, lub korzystanie z konkursów, programów z zakresu edukacji
6. Współpraca z różnymi ośrodkami edukacyjnymi, np. kształcenia ustawicznego, zawodowego, wyższe uczelnie.
7. Wsparcie systemu edukacji artystycznej.

Cel strategiczny 4 - Kultura i sport:

Działalność i rozwój instytucji kultury oraz powszechna aktywność kulturalna powinny być początkowym ogniwem w rozwoju społecznym gminy. Dobra kulturowe różnią się od produktów handlowych, gdyż są nośnikiem idei, symboli, a także stanowią kluczowy komponent tożsamości społeczności, która ją wytwarza.

Nowoczesna baza sportowa i ciekawa oferta pozwala nie tylko na realizację pasji sportowych, lecz również poprawia stan zdrowia mieszkańców gminy.

Cel operacyjny 4.1 - Rozwój techniczny infrastruktury kulturalnej i sportowej,

Zadania:

1. Rozbudowa, modernizacja lub budowa obiektów sportowych, w tym boiska wielofunkcyjne, budynki socjalno - szatniowe, trybuny, korty tenisowe.
2. Budowa lodowiska i innej infrastruktury rekreacji zimowej
3. Doposażenie obiektów kulturalnych i sportowych w niezbędny sprzęt do realizacji podejmowanych działań
4. Budowa palców zabawa przy obiektach kultury
5. Doposażenie biblioteki, promocja czytelnictwa

Cel operacyjny 4.2 - Tworzenie warunków wykorzystujących bazę kulturalną i sportową

Zadania:

1. organizacja zajęć dla dzieci i młodzieży (tzw. Kółka zainteresowań: szachy, plastyka, sport, itp.)
2. organizacja zajęcia dla dorosłych (utworzenie siłowni, fitness itp.)
3. wspomaganie działalności klubów sportowych i innych organizacji pozarządowych – adekwatnych do konkretnych potrzeb
4. wytyczenie ścieżek do uprawiania sportu, np.: biegów, chodźni, rowerowych,
5. Organizacja cyklicznych imprez sportowych i kulturalnych na terenie gminy o lokalnym i regionalnym zasięgu
6. Wprowadzić harmonogram kulturalno-sportowy
7. Wspieranie inicjatyw kulturalnych i sportowych wiodących i popularnych dyscyplinach
8. Wspieranie zespołów artystycznych i twórców kultury
9. Stworzenie własnych produktów kulturalnych, które byłyby wizytówką kulturalną gminy,

---

10. Dbłość o zachowanie dziedzictwa kulturowego, w tym zabytkowe obiekty,

Cel strategiczny 5 - Turystyka:

Walory turystyczne gminy stanowią doskonałą bazę do rozwoju turystyki. Niezbędne jest tworzenie odpowiednich warunków oraz realizacja przedsięwzięć, które służyłyby powstawaniu nowych atrakcyjnych dla gości produktów turystycznych.

Cel operacyjny 5.1 - Rozwój techniczny infrastruktury turystycznej,

Zadania:

1. Pomoc w zakładaniu gospodarstw agroturystycznych
2. Opracować szlak turystyczny śladami HUPKI przybliżając historię i miejsca związane z rodem
3. Wytyczenie ścieżek rowerowo-piesznych przez miejsca najciekawsze pod względem przyrodniczym, krajobrazowym, historycznym, kulturowym oraz połączenie ich z już istniejącymi na terenie gminy i gmin sąsiednich
4. Wsparcie rozwoju agroturystyki, eko gospodarstw,
5. Utworzenia miejsca do organizacji „zielonych szkół”

Cel operacyjny 5.2 - Wsparcie rozwoju turystyki,

Zadania:

1. Organizacja cyklicznych imprezy turystyczno - kulturalnych
2. Współpraca przy opracowaniu i przygotowaniu przewodników, map, folderów turystycznych
3. Wspieranie inicjatyw turystycznych i organizacji podejmujących działania o charakterze turystycznym
4. Współpraca z organizacjami turystycznymi

-
5. Wykorzystanie dostępnych środków zewnętrznych do finansowania przedsięwzięć turystycznych
  6. Utworzenie w GOK punktu informacji turystycznej /sprzedaż kubków, breloków, map, herbów, koszulek/

Cel strategiczny 6 - Aktywność społeczna:

Prawdziwy rozwój społeczności lokalnych możliwy jest wyłącznie w oparciu o świadome i sprawne organizacyjnie społeczeństwo obywatelskie, w którym mieszkańcy mają poczucie odpowiedzialności za sprawy publiczne, podejmują inicjatywę we wszystkich dziedzinach życia. Kształtowanie wiedzy i postaw obywatelskich powinno odbywać się na każdym etapie rozwoju człowieka, zarówno w rodzinie jak i instytucjach publicznych, np. w szkole. Powinno być kontynuowane przez całe życie, przez organizacje niezależne, apolityczne, przede wszystkim organizacje pozarządowe, będące osią społeczeństwa obywatelskiego i tworzące podstawowe zaplecze instytucjonalne dla mniej lub bardziej aktywnej społeczności. Konieczne jest, więc stworzenie systemu wspierania instytucjonalnego organizacji pozarządowych.

Cel operacyjny 6.1 - Wspieranie inicjatyw społecznych,

Zadania:

1. Współpraca samorządu z organizacjami ngo,
2. Utworzenie platformy wymiany doświadczeń.
3. Aktywizacja zawodowa i społeczna dla mieszkańców gminy poprzez różnego rodzaju akcje, np. sprzątanie świata z udziałem przedsiębiorców, organizacji pozarządowych
4. Integracja pokoleń, wspólne inicjatywy, wykorzystanie potencjału i wiedzy osób starszych

5. Podniesienie poziomu aktywności społecznej mieszkańców gminy
6. Pomoc finansowa gminy w zabezpieczeniu wkładu własnego organizacji pozarządowych ubiegających się o środki zewnętrzne

Cel strategiczny 7 - Bezpieczeństwo:

Poczucie bezpieczeństwa jest podstawową potrzebą człowieka. Wzrost poczucia bezpieczeństwa wśród lokalnego społeczeństwa jest warunkiem koniecznym by gmina była przyjazna swoim mieszkańcom. W zakresie bezpieczeństwa publicznego oraz ochrony przeciwpowodziowej i przeciwpożarowej niezbędna jest dobra koordynacja działań służb i instytucji oraz tworzenie systemów i procedur szybkiego reagowania na sytuacje kryzysowe.

Cel operacyjny 7.1 - Poprawa stanu bezpieczeństwa publicznego,

Zadania:

1. Wdrożenie systemu monitoringu miejsc najbardziej zagrożonych w gminie
2. Doposażenia w sprzęt służb ratowniczych
3. Dalszą poprawę stanu technicznego infrastruktury drogowej i okołodrogowej, zwłaszcza w odniesieniu do dróg najbardziej obciążonych ruchem, tj. dróg wojewódzkich i powiatowych.
4. Współpraca jednostek odpowiedzialnych za bezpieczeństwo na terenie gminy
5. Organizacja spotkań np. z funkcjonariuszami policji, straży dla dzieci i młodzieży, osób starszych - Ukazanie zagrożeń współczesnego świata
6. Wdrożenie rozwiązań technicznych mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa niepełnosprawnym,
7. Poprawa warunków w zakresie bezpieczeństwa pożarowego - udrożnienie dróg dojazdowych do posesji, oznakowań hydrantów podziemnych i naziemnych, doposażenie w sprzęt ratowniczy i specjalistyczny,

8. Dokończenie budowy oświetlenia ulicznego i oznakowanie dróg gminnych
9. Poprawa bezpieczeństwa dla rowerzystów i pieszych np.: budowa chodników, budowa przejść dla pieszych, budowa drogi dla rowerzystów
10. Wprowadzenie dla dzieci i młodzieży stałego systemu szkoleń z zakresu bezpieczeństwa w ruchu drogowym poprzez kursy na kartę rowerową i motorowerową.

Cel strategiczny 8 - System opieki zdrowotnej i pomocy społecznej:

Procesy wykluczenia i marginalizacji społecznej dotyczą część mieszkańców gminy. Grupy te nie chcą w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, a przez to stają się stałymi "klientami" pomocy społecznej. Problem ten można rozwiązać kompleksowym podejściem, angażując różne instytucje oraz organizacje, co przyczyni się do wprowadzenia lokalnych rozwiązań o charakterze zapobiegawczym.

Bezpieczeństwo zdrowotne ludności osiągnęte będzie poprzez rozwój wczesnej diagnostyki, zwiększenie dostępności do usług oraz profilaktykę i promocję zdrowia z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, specjalistyki ambulatoryjnej, opieki szpitalnej, a także ratownictwa medycznego.

Cel operacyjny 8.1 - Wsparcie systemu opieki zdrowotnej,

Zadania:

1. Organizacja hospicjum dla przewlekle chorych, dom pogodnej starości
2. Wsparcie, organizacja badań profilaktycznych
3. Wspieranie profilaktyki uzależnień i ich skutków, organizacja grup wsparcia dla osób potrzebujących pomocy i ofiar przemocy w rodzinie.
4. Podejmowanie przedsięwzięć o charakterze: „Służba zdrowia bez barier” np.: budowa windy w przychodni

-
5. Współpraca z ZOZ w Kolbuszowej w zakresie zapewnienia opieki zdrowotnej, szczególnie specjalistycznej
  6. Wsparcie, organizacja i rozwój przychodni rehabilitacyjnej

Cel operacyjny 8.2 - Wsparcie systemu pomocy społecznej,

Zadania:

1. Wsparcie dla rodzin wielodzietnych
2. Zapewnienie możliwości korzystania z ciepłych posiłków osobom tego potrzebującym
3. Rozwój infrastruktury pomocy społecznej
4. Tworzenie warunków do szerokiej współpracy w zakresie opieki i pomocy społecznej
5. Utworzenie ośrodka wsparcia i terapii dla rodzin

6. Monitoring i ocena strategii

Monitoring to obserwacja procesów rozwoju gminnego, prowadzona w celu możliwie szybkiego podejmowania działań, stanowiących reakcję na rozwój powyższych zjawisk.

W celu zapewnienia właściwego wdrożenia i realizacji Strategii, koniecznym jest zagwarantowanie odpowiednich warunków organizacyjnych i instytucjonalnych. W związku z tym przyjęto następujące ramy organizacyjno-instytucjonalne w omawianym zakresie.

Po pierwsze - organem nadzorującym realizację Strategii jest Rada Gminy Niwiska..

Po drugie - odpowiedzialnym za wdrożenie Strategii jest Wójt Gminy.

Zakłada się, że Wójt przedstawiał będzie Radzie Gminy minimum co 2 lata sprawozdania z realizacji strategii. Końcowa ocena stopnia wdrożenia i realizacji strategii zawarta zostanie w raporcie podsumowującym, przygotowanym w I połowie 2020 roku.

Przedmiotowy raport zawierał będzie w szczególności:

- ocenę realizacji celów priorytetowych określonych w poszczególnych obszarach strategicznych,
- wnioski końcowe, które posłużą do ustalenia warunków wyjściowych do opracowania strategii rozwoju gminy na kolejne lata.

Warunkiem niezbędnym do właściwego wdrożenia i realizacji Strategii jest aktywne włączenie się w ten proces wszystkich podmiotów, instytucji oraz mieszkańców całej gminy. Dlatego niezwykle istotnym działaniem, po jej uchwaleniu jest przeprowadzenie odpowiednich działań promocyjnych i aktywizacyjnych wszystkich zainteresowanych w celu optymalnego jej upowszechnienia.

Najważniejszą rolę w tym procesie mają do spełnienia Rada Gminy i Wójt, a mianowicie:

-
- inicjowanie bądź bezpośrednio podejmowanie realizacji, zgodnie ze swoją właściwością odpowiednich kierunków działań i przedsięwzięć składających się na wykonanie przyjętych celów priorytetowych,
  - podejmowanie czynności zmierzających do pozyskania zewnętrznych środków pomocowych, w tym Unii Europejskiej, z myślą o realizacji konkretnych zadań,
  - koordynowanie i zachęcanie do podejmowania przedsięwzięć różne podmioty z terenu i spoza obszaru gminy.

Koniecznym jest także monitorowanie postępu realizacji działań, porównywanie ich zgodności z założonymi celami priorytetowymi.

Zakłada się, że metodą na zbudowanie dobrej Strategii Rozwoju Gminy jest szczegółowe rozpisanie wcześniej uzgodnionych celów na małe działania rozłożone w czasie i konsekwentnie realizowane z jasno sprecyzowanymi celami, działaniami i rezultatami oraz realnym budżetem. Realizacja planu winna także przynieść określone wskaźniki osiągnięć i efektów tj.: poprawę jakości dróg poprzez ich budowę i modernizację, poprawę jakości środowiska naturalnego, rozszerzenie oferty w zakresie kultury, sportu poprzez budowę modernizację i remont obiektów, poprawę bazy edukacyjnej dla młodzieży w związku z remontem i modernizacją obiektów szkolnych, poprawa jakości bazy leczniczej i warunków ekonomicznych funkcjonowania ośrodka zdrowia i gabinetów lekarskich zwiększenie dostępności do bazy turystyczno-rekreacyjnej, poprawa bezpieczeństwa poprzez budowę i modernizację oświetlenia ulicznego, poprawę zdrowia i warunków życia mieszkańców, tworzenie infrastruktury technicznej sprzyjającej rozwojowi małej i średniej przedsiębiorczości.

Strategia Rozwoju opracowany dla Gminy Niwiska jest planem ambitnym. Realizacja określonych zadań będzie odbywała się sukcesywnie i będzie uzależniona od wielkości funduszy strukturalnych, pozyskanych środków zewnętrznych. Realizacja zadań na bieżąco monitorowana pozwoli ocenić stopień wdrożenia projektów.

Ocena postępów we realizacji strategii będzie dokonywana na podstawie określonych wskaźników bazowych. Poniżej zaprezentowano wybrane rodzaje rekomendowanych wskaźników. Wskaźniki te mogą podlegać modyfikacji.

1. liczba podmiotów nowozarejestrowanych na 1 tysięcy mieszkańców,
2. liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1 tysięcy mieszkańców w wieku produkcyjnym,
3. powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych,
4. liczba powstałych gospodarstw agroturystycznych,
5. liczba przedsięwzięć promocyjnych,
6. długość zmodernizowanych i nowopowstałych dróg,
7. długość zmodernizowanej i nowo wybudowanej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej,
8. odsetek mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej w ludności ogółem,
9. % powierzchni gminy objętej miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego
10. liczba zarejestrowanych w PUP bezrobotnych
11. liczba imprez kulturalnych i sportowych
12. liczba użytkowników obiektów sportowo - rekreacyjnych
13. liczba osób korzystających z pomocy społecznej

Z uwagi na długi okres czasu objęty Strategią, zachodzące procesy i uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne, zakłada się, że Strategia podlegać będzie okresowej aktualizacji.

Poprzedzać ją będą:

- dokonywane analizy okresowych raportów o sytuacji gospodarczej i społecznej gminy, sporządzanych przez Wójta,

-
- oceny stopnia realizacji Strategii i informacje o efektach podejmowanych działań, dokonywane na forum Rady Gminy.

Przyjęto, że uaktualnienie Strategii odbywać się będzie w zależności od potrzeb na wniosek Wójta bądź Rady Gminy.

Dokonywanie korekt zapisów Strategii będzie miało miejsce w formie Uchwały Rady Gminy.

7. Zgodność z ze strategiami, źródła finansowania

Gmina Niwiska jak i inne gminy jest ważnym elementem Regionu Podkarpackiego i Polski, tak i strategia rozwoju gminy realizowana będzie w kontekście założeń nakreślonych dla całego województwa i kraju.

Dlatego jej spójność z dokumentami strategicznymi dla tych obszarów jest nie tylko naturalna, ale wręcz konieczna. Zgodność Strategii Rozwoju z założeniami „Strategii Rozwoju Kraju 2020” oraz „Strategia Rozwoju Województwa – Podkarpackie 2020” zapewni możliwość korzystania ze wsparcia finansowego w ramach programów krajowych oraz programów finansowych z funduszy Unii Europejskiej. Perspektywa czasowa aktualnej Strategii nie przypadkowo jest całkowicie zbieżna z nową perspektywą finansową funduszy europejskich. Stanowiąc one bowiem będą bardzo istotny element finansowania znacznej części działań podejmowanych przy jej realizacji. Dlatego niezwykle istotne z punktu widzenia gminy jest racjonalne wykorzystanie środków finansowych możliwych do pozyskania w ramach unijnej polityki rozwoju. Tym bardziej, iż prawdopodobnie będzie to ostatni okres korzystania z tak znaczących funduszy zewnętrznych. Zbudowanie przy ich wykorzystaniu trwałych podstaw rozwoju gospodarczego i społecznego będzie miało kluczowe znaczenie dla dalszego rozwoju Gminy Niwiska.

Strategia Rozwoju Gminy Niwiska obejmuje długookresowe cele strategiczne, których osiągnięcie przewiduje się z horyzontem czasowym 2020 r. Skuteczna realizacja Strategii wiąże się bezpośrednio ze zdolnością samorządu do absorpcji środków pomocowych, bowiem dla większości podejmowanych projektów zakładających wykorzystanie funduszy strukturalnych Unii Europejskiej konieczne będzie zaangażowanie w ramach projektów, finansowego wkładu własnego. Utrudnieniem w prognozowaniu ram finansowych Strategii jest wciąż brak precyzyjnych informacji o dostępnych dla Gminy możliwościach finansowych wynikających z funduszy Unii Europejskiej w nowej perspektywie 2014-2020, ze

względu na to, że większość normujących tę kwestię programów operacyjnych nie została jeszcze w pełni skonstruowana.

W chwili obecnej obowiązuje Umowa Partnerstwa, która jest dokumentem określającym kierunki interwencji w latach 2014-2020 trzech polityk unijnych w Polsce – Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej i Wspólnej Polityki Rybołówstwa. W Umowie wzięto pod uwagę zapisy unijnych i krajowych dokumentów strategicznych, oraz dotychczasowe doświadczenia związane z wdrażaniem perspektywy 2004- 2006 i 2007-2013. Umowa Partnerstwa przedstawia m.in.: cele i priorytety interwencji w ujęciu tematycznym i terytorialnym, układ programów operacyjnych i zarys systemu finansowania oraz wdrażania. Ujęte w niej dokumenty programowe na perspektywę finansową UE na lata 2014-2020 obejmują:

- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020
- Program Inteligentny Rozwój 2014-2020
- Program Polska Cyfrowa 2014-2020
- Program Infrastruktura i Środowisko 2014-2020
- Program Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020
- Program Polska Wschodnia 2014-2020
- Program Pomoc Techniczna 2014-2020

Pomimo tych ograniczeń można przewidywać, że osiągnięcie celów strategicznych, a tym samym realizacja strategii będzie wiązać się z wykorzystywaniem środków pochodzących przede wszystkim z następujących źródeł:

- Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego
- Europejskiego Funduszu Społecznego w komponencie regionalnym
- środków pochodzących z Norweskiego Mechanizmu Finansowego oraz Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego.
- środków budżetowych samorządu,

-
- środków pochodzących z Budżetu Państwa
  - publicznych i prywatnych środków krajowych współfinansujących projekty realizowane ze środków unijnych,
  - dostępnych w ramach rezerw niewykorzystanych środków na realizację polityki spójności na lata 2007-2013

Środki EFS będą wykorzystywane zarówno z komponentu regionalnego jak i komponentu centralnego programu operacyjnego obejmującego środki EFS.

Środki EFRR będą wykorzystywane przede wszystkim poprzez programy operacyjne wśród których dominująca rola przypadnie Regionalnemu Programowi Operacyjnemu Województwa Podkarpackiego oraz planowanemu do kontynuacji w latach 2014-2020 Programowi Rozwoju Obszarów Wiejskich.